

УДК 330.101+330.3:636

Є.М. Улько, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА НА ОСНОВІ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ВПЛИВУ ІНСТИТУЦІЙ ТА ІНСТИТУТІВ

Постановка проблеми. Неповнота врахування інституціональної складової в умовах дії сучасного економічного механізму розвитку тваринництва породила чисельну кількість бар'єрів не здатних до його цивілізованої розбудови, саме внесення змін до якого, повинна націлити на подальше динамічне зростання та сприяти сталому розвитку.

Тривалий спад обсягів виробництва та перебування в збитковому становищі галузі, лише розширило коло тих проблем, які стоять перед нею. Загальні програми (Програма розвитку села до 2015 року, в якій значна увага приділялася виходу тваринництва з кризи) або такі, що зосереджувались на окремих галузях тваринництва як «Національний проект відродження скотарства» і багато інших на практиці не були в достатній мірі втілені. Відхилення відповідних індикаторів за фактом між плановими завданнями були суттєві. Цьому є багато пояснень в тому числі як суб'єктивного, так й об'єктивного характеру.

Проте маючи науковий і практичний досвід функціонування тваринництва за ринкових умов, назрілим і доцільним є внесення певних змін до діючої парадигми взаємозв'язків економічних агентів у галузі тваринництва. Нові виклики, які постійно випробовують і вносять часто руйнівні за своєю формою і суттю корективи не здатні бути нівельованими без імплементації методологічних основ інституціоналізму, а значить докорінно змінити галузь, де основним вигодонабувачем повинно бути суспільство. Важливим в цьому контексті є розробка концепції, яка б доповнювала складовими елементами економічний механізм становлення і розвитку тваринництва на основі диференціації інституцій та інститутів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічний внесок у розвиток інституційного забезпечення економічних процесів і явищ, удосконалення інституціонального середовища в умовах дії ринкового механізму, доповнення і обґрунтування висхідних положень теорій, що базуються на інституційних відносинах, здійснювали видатні вчені-фундатори в тому числі нового напрямку «неоінституціоналізму» як О.

Вільямс, Р. Коуз, Д. Норт [1-3] та ін. Витоки інституціоналізму містяться в наукових працях Й. Шумптера [4].

Серед вітчизняних вчених-економістів із питань щодо вивчення проблем інституціоналізації економіки, поглиблення процесів на основі інституційних чинників варто віднести В.М. Гейця, А.А. Гриценка, П.М. Леоненка, А.А. Ткача А.А. Чухно, П.М. Юхименка [5-8] та ін.

Дослідженнями з розбудови моделі аграрної економіки на засадах інституційного забезпечення її поступального розвитку присвячено значну чисельність праць відомих науковців, таких як: Л.М. Васильєва [9], Ю.М. Лопатинський [10], М.Й. Малік і А.В. Розгон [11], І.І. Червен, В.С. Шебанін і О.В. Шебаніна [12], О.Г. Шпикуляк [11, 13] та багато інших.

Не зважаючи на значний обсяг наукових вишукувань в питаннях інституціонального розвитку економіки в цілому, так й зокрема її складової сільського господарства, все ж таки потребують подальших доробок в напрямі вдосконалення концепції економічного розвитку тваринництва на основі використання прогресивних ідей, що відкриваються завдяки інституціоналістам.

Постановка завдання. Необхідність зрушення ситуації в галузі тваринництва не викликає сумніву, але без компонентного наповнення інституційним вченням не видається можливим це здійснити. Тому існуючі проблеми в контексті їх розв’язку, потребують додаткового пошуку шляхів, які з огляду на протиріччя в трактуванні і логіці використання відповідних термінів потребують уточнення ключових складових інституціональної економіки – це інституцій та інститутів, що й станове основну мету роботи.

Виклад основного матеріалу. Для нормалізації організаційного, технологічного, управлінського, фінансового, економічного напрямів розвитку тваринництва недостатнім є розробка державних, регіональних, галузевих та інших програм з точки зору індикативного планування, орієнтації переважно на прибуток (*прим. авт.* не зважаючи на важливу її мотиваційну функцію). Суттєве депресивне становище в якому перебуває галузь тваринництва, а подекуди й розвинулась затяжна криза, вказують на потребу, щонайменше, в корекції парадигми функціонування цієї суспільно необхідної галузі. В цьому контексті, ті негативні наслідки, які проявляються в «розривах» планування, характеризуються причинами не здатності справлятися існуючої моделі з очікуваними результатами.

Повертаючись до проблеми пов’язаної із розходженням в очікуванні результатів галузі, видається вартим розглядати не стільки структурні особливості установленої моделі, як основи її функціонування, а в першу чергу виходити з невідповідності самих підходів щодо планування і прогнозування на різних рівнях державного управління в цій галузі.

Звичайно методи з планування, прогнозування та стратегічного аналізу розвитку галузі, без врахування ролі і сутності інститутів, не спроможні забезпечити якісну сторону цих процесів. Від так ще на початковій стадії прийняття важливих рішень виникає їх «половинчастість», яка врешті призводить до їх неефективності.

Такі кроки негативно впливають й на реальні процеси пов'язані з господарською діяльністю виробників тваринницької продукції, знижують загальний рівень «результативності» не лише державної координації, а й призводять до не менш відчутних економічних втрат.

Подолання негативних наслідків або попередження їх виникнення з метою сприяння економічному розвитку тваринництва через державне регулювання, вимагає відновлення координаційних взаємозв'язків на процеси управління, а також доповнення фундаментальної моделі (парадигми) ключовими інституційними складовими. Крім цього ринковий механізм, не повинен зазнати руйнівного на нього впливу, а отже зберегти здатність до вирішення господарських і споживчих протиріч.

Одним з важливих мотивів щодо змін в «моделі» економічного розвитку тваринництва є його неспроможність, за існуючих умов, перейти до стратегії сталого розвитку. Тому вкрай важливим є використання саме ринкового механізму у відповідності до суспільних потреб, який за інших рівних умов (*прим. авт.* правило «*ceteris paribus*») не буде досягнуто.

Саме тому інституційне забезпечення щодо змін пов'язаних з функціонуванням економічного механізму тваринництва потребує більш високої алокативної дієвості з використання ринкового механізму, узгодження суспільних очікувань із можливостями галузі. Звідси, виробіток першочергових положень та їхньої імплементації повинен здійснюватись на основі інституційного забезпечення, враховуючи та розвиваючи інституції та інститути.

Як зазначають вчені [11], що інституціональна парадигма по типу неокласичної втілювана в практику функціонування аграрної економіки через всезагальну лібералізацію ринку виявилася важко адаптованою до потреб реального життя і стимулювання підприємницької активності індивідів. На думку Ю.М. Лопатинського, реальне економічне життя виявило проблемність застосування неокласичних концепцій у транзитивному суспільстві, відсутність необхідних умов їхнього запровадження, належного сприйняття дійовими особами економіки [10].

Від так модель, яка б враховувала широкий спектр використання інститутів вже завідома, із-за своєї сутності, постає зовсім іншою концепцією, в якій відбувається зміщення імперативу від дієвості «саморегулювання» до «спрямованого регулювання» економічною системою,

або господарськими процесами. Проте використання інститутів в широкому розумінні може призвести до порушення хиткої рівноваги між «неокласичним» і «неоінституціональним» фундаментом моделі, ускладнення, а підчас руйнування зв'язків між її учасниками, якщо врешті не буде досягнута чітка інтерпретація ключових складових інституціоналізму.

Головна проблема в цьому контексті, полягає в суперечливому використанні інститутів, які вживаються досить часто з різним змістом. Це породжує штучну архітектуру в економічному аналізі та призведе до виродженого сприйняття сутності інституційних процесів. Одним з негативних наслідків є дублювання, або розлад (через заперечення сутнісного їх змісту) функціональної складової між відповідними інститутами ринкової економіки. Від так потрібно на початкових етапах розбудови моделі економічного розвитку тваринництва позбавитися від можливого засилля інвазії інституціонального середовища.

С. Ревенко підкреслює, що абстрактна людина наукою визначається в залежності від певного середовища, в якому вона діє. Це середовище утворюється з інституцій і інститутів, сукупності писаних і неписаних норм, яких дотримуються суб'єкти якого-небудь співтовариства [14, с. 84]. Одночасно відокремити між собою поняття інституції та інститути та їх повноцінне введення до формування концепції економічного розвитку тваринництва постає не менш складною задачею, аніж визначитись з мірою безпосередньої лібералізації ринку продукції тваринництва.

З цих причин зовсім іншого сенсу набувають інститути, але практика інтерпретувати під ними будь-що, зведе нанівець прогресивні ідеї пов'язані з подальшою трансформацією тваринництва на основі його інституціоналізації. На думку О.В. Сисоєва, усвідомлення відмінностей між інститутами та інституціями дозволяє подолати тенденцію штучного подвоєння інститутів, коли ними паралельно вважають підприємництво і підприємство, кредит і банк, страхування і страхове агентство, трейдинг і біржу, інноваційний бізнес і венчурний фонд тощо [15, с. 142].

При цьому неоднозначність використання цих дефініцій в різних випадках породжують не лише світоглядні (гносеологічні, чи семантичні) «пастки», а й призведе до неспроможності розкрити предметну сторону процесу, впливаючи на посилення флуктуацій (відхилень) економічних, соціальних індикаторів, підсилює гальмування інституціонального розвитку. Тому для запобігання розвитку негативних процесів необхідно виокремити ключові причини їх виникнення.

Не глибоке (поверхневе) розуміння підвалин інституцій і є тією першопричиною виникнення «змішувань» у використанні термінів, відведення від можливостей діалектичного та інших наукових способів

розв’язання акумульованих проблем у тваринництві. Для цього потрібно зосередитися на відмінності взаємозв’язку між інституцією та інститутом. Уточнення походження інституцій, доводить про виключну її роль в формуванні інститутів. З джерела [16] знаходимо, що інституції є змістовною основою інститутів. Але в дійсності дане пояснення ще не розкриває багатогранний світ їх природи взаємодії між інституціями та інститутами, хоча чітко проводить між ними розмежувальну лінію.

Існуючий наглядний підхід щодо виокремлення понять «організація» та «інституція», який для спрощення ввів Д. Норт [3], тобто його дихотомія передбачає співставлення цих понять в якості «гравці – правила гри», що не позбавляє його від вад. Проте ми бачимо спробу системно розглядати інституційні явища і процеси в економіці. Отже, наступною ключовою причиною стає закономірна потреба в поліпшенні системного аналізу інституційного підґрунтя в економіці. Останнє можливо досягти при умові застосування диференціації цих понять та запобігання проявам їх спільного нашарування.

Вчені волгоградської інституціональної школи, а саме О.В. Іншаков і Д.П. Фролов запропонували своє бачення до вирішення проблем у цьому контексті, яке більш відрізняється за логікою взаємозв’язку базових понять інституціоналізму, аніж нортівська дихотомія. Основна ідея цього підходу полягає в ідентифікації інституцій через непрямий вплив на інститути, а в обґрунтуванні останнього виходячи із взаємодії з організацією. Крім цього вони вважають за необхідне ввести деяке обмеження, яке полягає в тому що вивчення інститутів господарства і суспільства припускає абстрагування від очевидних фенотипічних відмінностей відповідних їм конкретних організацій [16, с. 62].

Зростання вимог до інституціоналізації економічного розвитку тваринництва полягає у все більшому гносеологічному та онтологічному поясненні формоутворюючих складових, де тектонічним зрушенням слугує диференціація, тобто відокремлення інституцій та інститутів, за змістом, походженням, формами проявів, характером взаємовідносин між ними тощо. Таким чином, подальший економічний розвиток тваринництва, активізація і підвищення рівня його динамічності, у значній мірі покладається на інституційне забезпечення концепції його функціонування, що має враховувати безпосередньо умови економічних відносин і ступінь їх розвитку. Це міркування впливає з причинно-наслідкових зв’язків між ними, де особливо важливим є набуття еволюційної спрямованості, враховуючи його генетичну форму походження в процесі становлення сучасних інститутів.

Так, О.Г. Шпикуляк зазначає, що економічні відносини й інституціональне середовище глибоко взаємопов'язані, адже інститути формують умови економічних відносин, а відносини здатні змінити інститути. Саме у цьому діалектика зв'язку і природа «економічності» інститутів [13, с. 18]. При цьому розглядаючи економічні інституції та інститути ринку, вчений висунув гіпотезу щодо необхідності дотримання в даному напрямі досліджень принципу системності. Інституції потрібно досліджувати з позиції їх взаємозалежності і взаємодоповнюваності, але не можна відкидати й те, що ідентифікація інституцій за значимістю розкриває особливу природу їх функціонування в економіці, цей принцип необхідно обов'язкового враховувати [13]. Отже, інституції є ключем в напрямі руху до розуміння сутності інституту, їх еволюційної природи становлення, а також їх чіткого розмежування.

Одним з таких способів пояснення природи економічних інститутів, розглядає М. Грановеттер, де використовує до їх тлумачення дві зовсім різні точки зору, а саме культурологічну і функціоналістську. Культурологічний підхід пояснює економічні інститути та їх виникнення з позиції культурних переконань, які породжують певний тип виробничої організації. А функціоналістський характеризує з позиції причин існування інститутів [17]. Дане бачення вченого, переконує про вірність шляху пов'язаного з економічним аналізом, який ґрунтується на відокремленні цих категорій, розгляду з позицій змісту (*прим. авт.* інституція є змістовним ключем до розуміння) та системності.

Науковці в своєму дослідженні підкреслюють [12], що в економічній літературі поки що немає чіткого розмежування понять «інституція» та «інститут». Стосовно цього хочемо уточнити, що не взагалі, а переважно у вітчизняній економічній науці це прослідковується. Вважаємо, що причинами цього послугував некоректний переклад відповідних західних публікацій із інституціонального напрямку. Наприклад, слово «institution», яке було перекладено на російську мову ще в 70-80-х рр. минулого століття ввійшов до наукового обігу як «інститут», особливо характерного прояву це набуло через текст перекладу книги Т. Веблена «Теорія бездіяльного класу» (С. Сорокіна, 1984 р.).

Звичайна абстракція в даному контексті не сприяє повному вирішенню проблем щодо розкриття внутрішнього світу категорій як «інституція» та «інститут», якщо не буде це систематизовано й розвинуто в формі методологічної основи. Як зазначають О.В. Іншаков і Д.П. Фролов, неефективні норми вживання й укорінення некоректних понять мають тенденцію до переростання у гносеологічні інституціональні «пастки», породжуючи нові й посилюючи існуючі методологічні суперечності [16].

Тому не видається методологічно вірним застосування абстракцій, які повноцінно не розмежують дані категорії, що веде до хибних, інерційних концепцій завідомо приречених бути в економіці, зокрема тваринництві невітленими (проваленими).

Оскільки дані категорії є досить ємними, так як вони мають компонентну структуру, предметну суб'єктність, розгорнуту мережу взаємозв'язків, то по суті неможливо їх охарактеризувати, при спрощенні, в якості одного чи декількох слів. Тому часто при абстрагуванні, «інституції» розглядають як правила, а «інститути» – утворення. Це теж одна із важливих проблем, а головне вона все більш обирає «інертних» рис, в якій корінним є прагнення до схематизації будь-чого, процесів, явищ, категорій. Вбачаємо, що для її вирішення необхідно використовувати принцип наукової доцільності та достатності при схематизаційному поясненні.

Для інституцій характернішою є соціально-функціональна сутність на відмінну від організаційної, соціально-структурної природи інститутів. За О.В. Іншаковим і Д.П. Фроловим, *інституції* – це соціальні форми функцій суб'єктів і результатів економічної діяльності, що забезпечують еволюцію системи суспільного розподілу праці на підставі статусів, норм, правил, інструкцій, регламентів, контрактів, стандартів і порядків. При цьому вчені зазначають, що функціоналізм слід визнати методологічною основою вивчення економічних інституцій, при цьому парадигма структуралізму є найбільш релевантною завданням дослідження інститутів [16].

В інституції закріплюється образ дії, що впливає від образу мислення її агентів. Від так, інституцію варто розглядати онтологічно – як форму соціалізації функцій індивідуального або асоційованого агента, а гносеологічно – як зведення, систему знань із здійснення цієї функції, як її опис для передання інформації про неї, для навчання і формування відповідних компетенцій [16, с. 57]. Характерним для інституцій є її спрямування до організованості, але не організації. Вона передбачає ведення у статус, виступає одночасно чинником і процесом створення, і закріплення статусів. Вищою формою розвитку інституції є Конституція, яка слугує для соціального закріплення загальних функцій і статусів членів суспільства.

Враховуючи багатогранність інституцій, все ж таки природа інституту є більш складною. Це пов'язано не лише із змістом інституцій, які покладені в її основу, а також структурною складовою викликаною організацією через яку вона походить. Здатність інституцій реалізувати специфічні суспільні функції відбувається саме завдяки генетичному розвитку організацій до більш складної інституціональної одиниці, а саме інституту. Тобто це пояснює еволюційну роль інститутів, виходячи з цього можна стверджувати,

що вони виступають більш «твердими структурами» у господарських системах, а інституції, навпаки, є «м'якими».

На думку О.В. Іншакова і Д.П. Фролова, інститути важливо розуміти як складні чинники суспільного виробництва, що є видовими комплексами взаємодії інституцій і організацій, які закріплюють ефективні інституції в рамках господарської системи [16]. Для розмежування інститутів, вчені пропонують назви інститутів одночасно пов'язувати з видовим статусом відповідних організацій. Від так, *інститут* – абстрактна функціональна модель конкретних організацій, що фіксує їх видовий статус і найзагальніші інституційні риси [16, с. 61].

Стосуючись безпосередньо питань аграрної економіки, І.М. Клімова дає наступне визначення *економічних інститутів*, – це спеціалізовані, відособлені сфери життєдіяльності, які забезпечують для певних соціальних верств особливий статус і різняться за типом, джерелами і розмірами доходів. Власність, управління, праця, влада є базисними економічними інститутами, оскільки повною мірою характеризуються за допомогою відмічених інституціональних ознак [18, с. 12].

Оцінюючи позитивний вклад І.М. Клімової в дослідження інститутів, ми бачимо, що її основною опорою є закріплення в даному визначенні спроби пояснити через орієнтування на видові відмінності, власне кажучи на види за їх найменуванням об'єкта, або норми. На сьогодні цей підхід в науковому обігу є найбільш поширеним.

Окреслені питання є вагомим чинником до вдосконалення концепції економічного розвитку тваринництва, є ключовими засадами його інституційного забезпечення. Тим не менше варто звернути увагу й на саму якість забезпечення, рівня розвитку інституцій та інститутів, які повинні бути враховані в процесі їх подальшої трансформації.

Висновки та пропозиції. Дослідження показали, що відповідний рівень кризових явищ, які стосуються тваринництва, слід розглядати докорінним чином. Становлення сучасної парадигми відбувалось в динамічному процесі інституціональних змін у сільському господарстві. Між тим суттєва невизначеність і неповнота врахування інституціональних основ до розбудови моделі на ринкових засадах функціонування галузі тваринництва, породила ряд перепон (проблем), які її поступальний розвиток гальмують.

Для цього необхідним кроком є проведення диференціації, тобто відокремлення інституцій та інститутів, за змістом, походженням, формами проявів, характером взаємовідносин між ними тощо. Такий підхід дозволить системно подати ємність форм економічних відносин між ними та ввести додатково важливу структурну компоненту, якою є організація. Однією з

переваг цього підходу є й те, що інститути в даному разі розглядаються як еволюційні видозміни, враховуючи генетичну їх природу становлення. Саме таким чином вони повинні повернутись до наукового обігу та структурно бути введеними до концепції економічного розвитку тваринництва, або в цілому її парадигми.

В ході проведеного дослідження були виявлені наступні ключові моменти, які необхідним чином дозволять подолати певні інституційні протиріччя та забезпечити якісне проведення диференціації. До яких відносяться:

1. Підвищення рівня знань з теорії інституціоналізму, неоінституціоналізму, а також нового інституціоналізму;

2. Існуючі підходи до пояснення відмінностей між «інституціями» та «організаціями», наприклад дихотомія Д. Норта, непозбавлені вад якісно їх розмежувати, тому вони не запобігають виникненню певних нашарувань;

3. Використання абстракції і схематизації в поясненні відмінностей між основними інституціональними категоріями полегшують сприйняття, але можуть призвести й до зворотної дії. Тому для запобігання негативних проявів, необхідно враховувати принцип наукової доцільності та достатності при схематизаційному поясненні;

4. Змістовною основою інституту є інституція. Проте при вивченні інститутів варто використовувати обмеження, яке полягає в певному абстрагуванні від очевидних фенотипічних відмінностей відповідних їм конкретних організацій;

5. Для пояснення відмінностей і відносин між ними необхідно їх розглядати у взаємодії з організацією, тобто через останню проявляється опосередкований вплив інституцій на інститути;

6. Сутнісною основою інституцій є соціально-функціональна складова, а для інституту – організаційна і соціально-структурна;

7. Інститутам властива еволюційна природа їх розвитку, а інституціям притаманний функціоналізм, тому перші є більш «твердими» формуваннями, на відміну від «м'яких» – інституцій;

8. Інститути формують умови економічних відносин, а відносини здатні змінити інститути, тому дієвим способом аналізу виступає системний аналіз;

9. Функція закріплення образу дії притаманна інституціям;

10. Одним з ефективних способів ідентифікації інститутів є закріплення за ним видового статусу відповідних організацій.

Подальші дослідження в цьому напрямі слід здійснювати в обґрунтуванні взаємозв'язків між «інституціями» та «інститутами» для

забезпечення концептуального переходу на динамічний розвиток тваринництва, з підсиленням його економічної стійкості до зовнішніх загроз.

Бібліографічний список: 1. Уильямсон О.И. Экономические институты капитализма: Фирма, рынки, «отношенческая» контрактация / О.И. Уильямсон. – СПб.: Лениздат; SEV Press, 1996. – 702 с. 2. Коуз Р. Фирма, рынок и право / Р. Коуз. – М.: Новое издательство, 2007. – 224 с. 3. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт; [пер. с англ. А.Н. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б.З. Мильнера]. – М.: Начала, 1997. – 180 с. 4. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. (Исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и конъюнктуры) / Й.А. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1982. – 455 с. 5. Геєць В.М. Інституційні зміни, формування громадського суспільства та передумови стабільного економічного зростання / В.М. Геєць // Інституційна політика в Україні. – Ін-т економ., прогнозув. НАН України. – К., 2000. – С. 1-7. 6. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / под ред. А.А. Гриценко. – Х.: Форт, 2008. – 928 с. 7. Чухно А.А. Институціонально-інформаційна економіка / А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П.І. Юхименко; за ред. акад. НАН України А.А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 687 с. 8. Ткач А.А. Институціональна економіка. Нова институціональна економічна теорія / А.А. Ткач. – К.: Центр учб. літ-ри, 2007. – 304 с. 9. Васильєва Л.М. Институціональні основи розвитку аграрного сектора економіки / Л.М. Васильєва // Університетські наукові записки. – 2011. – № 4 (40). – С. 379-383. 10. Лопатинський Ю.М. Трансформація аграрного сектора: институціональні засади / Ю.М. Лопатинський. – Чернівці: Рута, 2006. – 344 с. 11. Малік М.Й. Институціональні особливості розвитку і регулювання аграрного підприємництва / М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк, А.В. Розгон // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2010. – № 3. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/208.pdf>. 12. Шебанін В.С. Значення інституцій у забезпеченні ефективного розвитку АПК / В.С. Шебанін, О.В. Шебаніна, І.І. Червен // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Вип. № 3 (60). – 2011. – С. 3-10. 13. Шпикуляк О.Г. Концептуальні аспекти позиціонування рольових характеристик економічних інститутів та інститутів у методології наукового дискурсу / О.Г. Шпикуляк // Зб. наук. праць Вінницького нац. аграр. ун-ту; Сер. Економ. науки. – 2012. – № 1(56). – С. 12-20. 14. Ревенко С. Институціональне середовище формування організованого аграрного ринку / С. Ревенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Економіка. – 2013.

– № 12(153). – С. 84-87. 15. Сисоєв О.В. Поняття «інститут» та «інституція»: економічний контекст / О.В. Сисоєв // Вісник Запорізького національного університету. – 2014. – № 3(23). – С. 140-149. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv. 16. Іншаков О.В. Институція ключ до розуміння економічних інститутів / О.В. Іншаков, Д.П. Фролов // Економічна теорія. – 2011. – № 1. – С. 52-62. 17. Грановеттер М. Экономические институты как социальные конструкты: рамки анализа / М. Грановеттер. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecsocman.edu.ru>. 18. Клімова І.М. Институції у регулюванні експорту сільськогосподарської продукції / І.М. Клімова // АгроІнком. – 2008. – № 3-4. – С. 12-15.

Улько Е.Н. Институциональная составляющая экономического развития животноводства на основе дифференциации влияния институций и институтов. Выявлено, что под термином «институт» понимают часто неоднозначные понятия, которые несут потенциальную опасность порождения гносеологических институциональных «ловушек» при восприятии соответствующих процессов. Развито идею дифференциации понятий «институция» и «институт» с целью структурного их введение в научный оборот, положений по формированию концепции экономического развития животноводства на институциональной основе.

Ulko Y. Institutional component economic development animal husbandry based on differentiation influence of institutions and institutes. Is revealed, that the under term «institutes» refers often ambiguous concepts, which have potential danger emergence of gnosiological institutional «traps» at perception of relevant processes. Developed idea of differentiation concepts «institution» and «institute» for purpose structural their introduction into scientific circulation, provisions on formation conception of economic development animal husbandry on institutional basis.